

Відгук
отримано 24.06.2020
Голова редакції спеціалізованої
вченої ради
з наук і суц. наук
М. П. Зражевська

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
доктору наук із соціальних комунікацій,
проф. Зражевській Ніні Іванівні
офіційного опонента,
доктора наук із соціальних комунікацій,
проф. Садівничого Володимира Олексійовича

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
Сінька Андрія Сергійовича «Інформаційна діяльність
як окремий управлінський інститут соціальних комунікацій»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 06 – Журналістика, за спеціальністю 061 – Журналістика

Актуальність теми дослідження

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується стрімким зростанням ролі інформації та комунікацій у всіх сферах суспільного життя. Управлінські процеси в державному секторі, бізнесі, громадянському суспільстві дедалі більше залежать від ефективності створення, оброблення, поширення та використання інформації. У цих умовах особливої актуальності набуває наукове осмислення інформаційної діяльності не лише як сукупності окремих професійних практик, а як системного соціально-комунікаційного явища, що має власні функції, принципи та механізми функціонування.

Дисертація Андрія Сінька присвячена актуальній і недостатньо розробленій у національній науці проблемі – обґрунтуванню інформаційної діяльності як окремого управлінського інституту соціальних комунікацій. Автор порушує важливе теоретичне питання щодо інституціоналізації інформаційної діяльності та визначення її місця у структурі сучасних соціальних комунікацій, що надає дослідженню як наукової, так і практичної значущості.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертація побудована за чіткою логічною структурою: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Автором опрацьовано значний

масив наукової літератури, що охоплює праці українських та зарубіжних учених із соціальних комунікацій, зв'язків із громадськістю, інформаційного менеджменту, інституційної теорії та суміжних галузей.

Методологічна база дослідження є достатньо різноманітною та відповідає поставленим завданням. Використання загальнонаукових методів аналізу, синтезу, систематизації, класифікації, кейс-аналізу, а також структурованого експертного опитування забезпечило комплексний розгляд проблематики та належний рівень обґрунтованості висновків.

Об'єкт та предмет дослідження.

Попри їх формальне розмежування, між ними спостерігається значний змістовий перетин. Фактично як об'єкт, так і предмет зосереджені навколо феномену інформаційної діяльності, що певною мірою звужує традиційне для наукової методології співвідношення між цими категоріями. На нашу думку, об'єкт дослідження міг би бути ширше окреслений через систему соціально-комунікаційних або управлінсько-комунікаційних відносин, тоді як предметом виступала б саме інформаційна діяльність як інститут у структурі цих відносин. Така побудова дозволила б чіткіше простежити логіку переходу від загального до конкретного.

Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна роботи полягає насамперед у спробі комплексного осмислення інформаційної діяльності як окремого управлінського інституту соціальних комунікацій. Автором запропоновано власне визначення інформаційної діяльності як системи професійних практик, норм і організаційних форм, спрямованих на створення, оброблення та поширення інформації для координації взаємодії між організаціями, інституціями та соціальними групами.

До науково значущих результатів слід віднести:

- обґрунтування інституційного підходу до розуміння інформаційної діяльності;
- уточнення співвідношення понять «інформаційна діяльність», «соціальні комунікації», «зв'язки з громадськістю» та «управлінський інститут»;
- систематизацію принципів інформаційної діяльності;

- виокремлення та характеристику комплексу її функцій;
- визначення механізмів інституціоналізації інформаційної діяльності в сучасному суспільстві;
- залучення емпіричних даних експертного опитування щодо оцінювання ефективності інформаційної діяльності у професійному середовищі.

Теоретичне та практичне значення роботи

Теоретичне значення дисертації полягає у розширенні наукових уявлень про роль інформаційної діяльності в системі соціальних комунікацій та управлінських процесів. Запропоновані автором положення можуть бути використані для подальшого розвитку інституційного напрямку досліджень у галузі соціальних комунікацій.

Практична цінність результатів роботи пов'язана з можливістю їх застосування під час розроблення галузевих стандартів інформаційної діяльності, удосконалення освітніх програм підготовки фахівців комунікаційної сфери, а також у діяльності державних, громадських та бізнесових структур, що здійснюють інформаційно-комунікаційну діяльність.

Висновки дисертації загалом логічно відображають структуру дослідження та демонструють прагнення автора послідовно вирішити поставлені завдання і досягти сформульованої мети. Основні результати роботи корелюють із завданнями дослідження та узагальнюють отримані теоретичні й емпіричні положення. Водночас у ряді випадків спостерігається певний рівень узагальненості висновків, коли окремі положення виходять за межі конкретного завдання і набувають більш загального характеру. Це дещо ускладнює однозначне «покрокове» зіставлення кожного завдання з відповідним підсумковим результатом, однак не впливає на загальну позитивну оцінку завершеності дослідження.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертації, її теоретичну цілісність та практичну значущість, вважаємо за доцільне висловити низку міркувань і зауважень дискусійного характеру, які не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, але можуть стати підґрунтям для подальших наукових пошуків автора.

По-перше, ключовим положенням дисертації є обґрунтування інформаційної діяльності як окремого управлінського інституту соціальних комунікацій. Автор переконливо доводить самостійність цього інституту, однак окремі аспекти його співвідношення з уже сформованими соціально-комунікаційними інститутами потребують додаткового уточнення. Насамперед це стосується меж між інформаційною діяльністю, журналістикою, зв'язками з громадськістю, стратегічними комунікаціями та інформаційним менеджментом. У низці випадків функціональні характеристики цих сфер частково перетинаються, що зумовлює потребу в більш чіткому визначенні критеріїв інституційної автономності запропонованого автором феномену.

По-друге, заслуговує на увагу запропонована дисертантом система функцій інформаційної діяльності. Водночас окремі функції мають високий ступінь взаємопроникнення та взаємозалежності. Зокрема, координаційна, інтеграційна, регулятивна та управлінська функції у практичній площині нерідко реалізуються одночасно в межах одного комунікаційного процесу. У зв'язку з цим виникає питання щодо критеріїв їхнього розмежування та можливості побудови ієрархічної моделі функціонування інформаційної діяльності, яка б дозволила уникнути певного дублювання характеристик.

По-третє, автор обґрунтовано застосовує інституційний підхід як основний методологічний інструмент дослідження. Разом із тим у роботі недостатньо представлено потенціал альтернативних теоретичних підходів, зокрема мережевої теорії, системної теорії комунікації, теорії соціального конструктивізму, концепцій цифрового суспільства тощо. Їхнє залучення могло б поглибити пояснення механізмів формування і трансформації інформаційної діяльності в умовах мережевої взаємодії та цифровізації суспільних процесів.

По-четверте, дослідження переважно зосереджене на організаційно-управлінських аспектах інформаційної діяльності. Водночас поза належною увагою залишилися питання впливу алгоритмізованих платформ, штучного інтелекту, автоматизованих систем управління контентом та цифрових посередників на сучасні інформаційно-комунікаційні процеси. Урахування цих

чинників дозволило б повніше розкрити специфіку функціонування інформаційної діяльності в умовах цифрової трансформації суспільства.

По-п'яте, у роботі послідовно доводиться управлінська природа інформаційної діяльності. Водночас дискусійним залишається питання про співвідношення управлінського та комунікаційного начал у структурі цього явища. На наш погляд, потребує додаткового обґрунтування теза щодо домінування саме управлінської складової, оскільки в багатьох сучасних комунікаційних практиках інформаційні процеси реалізуються через горизонтальні мережеві взаємодії, які не завжди мають виражений управлінський характер.

По-шосте, дискусійним є питання методологічної логіки доведення інституційного статусу інформаційної діяльності, оскільки у роботі переважає індуктивний підхід від опису функцій і характеристик до узагальненого висновку про інституціоналізацію.

По-сьоме, окремого уточнення потребує операціоналізація поняття «інститут» у межах дослідження та можливість його емпіричної верифікації.

По-восьме. Потребує додаткового уточнення, які саме чіткі критерії соціального інституту використовував автор для доведення, що інформаційна діяльність є інститутом, а не видом професійної практики?

Зазначені зауваження та побажання мають переважно дискусійний характер і відображають складність та багатовимірність досліджуваної проблематики. Вони не знижують наукової цінності дисертації, а навпаки засвідчують її актуальність, теоретичну значущість та здатність стимулювати подальші наукові дискусії у галузі соціальних комунікацій.

Висновки про дисертаційну роботу.

Вважаю, що дисертація здобувача наукового ступеня доктора філософії Сінька Андрія Сергійовича «Інформаційна діяльність як окремий управлінський інститут соціальних комунікацій» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на відповідному теоретико-практичному рівні, має суттєве значення для подальшого розвитку журналістикознавства. Дисертація відповідає вимогам чинного законодавства України, зокрема пп 6–9 «Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022. Здобувач Сінько Андрій Сергійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 «Журналістика».

Офіційний опонент –
доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри журналістики та філології
Сумського державного університету

Володимир САДІВНИЧИЙ

Підпис Садівничого В. О.
засвідчую
проф. Гризівець відділу кадрів
Н. Н. Гризівець